

TELEMARK TINGRETT

Dok 35

Norsk Redaktørforening
Pressens Hus, Skippergata 24

0154 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

21-119125MED-TTEL/TSKN

12.01.2022

Oslo Statsadvokatembeter - Fjotolf Hansen

I rettens brev av 13.12.2021 til NTB ble det etter søknad gjort unntak fra opptaksforbudet i domstoloven § 131 a under hele hovedforhandlingen i straffesak mot Fjotolf Hansen. Saken gjelder begjæring om prøveløslatelse. Tiltalte er dømt bl.a. for drapene på til sammen 77 personer på Utøya og i regjeringskvartalet 22. juli 2011.

Det ble satt følgende vilkår, jfr. Forskrift om fotografering m.v:

- Opptak må gjøres på en måte som i minst mulig grad forstyrrer forhandlingene.
- Tiltalte må gi samtykke til fotografering eller filming på vei til eller fra rettsmøtet og under opphold i den bygningen hvor rettsmøtet avholdes, jfr. domstoloven § 131 a, 1. ledd.
- Det skal ikke gjøres opptak av dokumenter, notater eller skjermer til aktører og dommere.
- Dersom retten skulle beslutte lukkede dører eller nedlegge referatforbud i medhold av domstoloven § 125 flg. under deler av hovedforhandlingen, skal fotografering, filmopptak og kringkasting ikke skje for disse delene.
- Det legges til grunn at opptakene undergis vanlig pressefaglig og presseetisk vurdering før kringkasting og at det av den grunn må legges inn en forsinkelse i sendingen.

Postadresse

Postboks 2624 Kjørbekk, 3702 Skien

Sentralbord

35692000

Saksbehandler

Anne Kleven

Organisasjonsnummer

926723545

Internett/E-post

www.domstol.no
telemark.tingrett@domstol.no

Kontoradresse

Gjerpensgate 16, Skien, Heddalsveien 28 C,
Notodden, Kviteseidgata 13, Kviteseid

Telefaks**Telefon****Ekspedisjonstid**

I brev av 05.01.2022 fra Oslo Statsadvokatembeter er det bedt om at rettens beslutning omgjøres, slik at unntaket fra domstoloven § 131 a ikke omfatter tiltaltes forklaring.

Forsvarer har i epost av 10.01.2022 bedt om at påtalemyndighetens begjæring om omgjøring ikke tas til følge. NTB har i brev av 10.01.2022 bedt om at statsadvokatens begjæring avvises. Norsk Redaktørforening har i brev av 11.01.2022 bedt om at tingretten opprettholder sin beslutning fra 13. desember.

Det legges til grunn at beslutningen om unntak fra § 131 a kan omgjøres av retten i medhold av straffeprosessloven § 52, siste ledd. Likeledes gir forskriften § 5 adgang til å regulere gitte tillatelser. Retten har imidlertid kommet til at beslutningen av 13.12.2021 blir stående, slik at begjæringen om å omgjøre ikke tas til følge.

I planmøte den 06.12.2021 opplyste dommeren om at det var innkommet søknad fra NTB om å filme hele saken, alternativt deler av den. Det var ikke innvendinger til dette, hverken fra aktor eller forsvarer. Ideelt burde den skriftlige søknaden vært sendt til partene på forhånd, men det legges til grunn at kravet til saksgang i h.t forskriften § 2 er ivarettatt.

Vilkårene for å gjøre unntak fra opptaksforbudet synes å være strenge og det kreves at det foreligger «særlige grunner» jfr. § 131 a, 2. ledd. I tillegg kreves at det ikke må antas at opptak får uheldig virkning for saksbehandlingen eller at andre hensyn taler avgjørende imot.

Retten har i beslutningen av 13.12.2021 kommet til at det i denne saken foreligger «særlige grunner» og vist til sakens betydelige offentlige interesse og betydelige medieoppmerksomhet. Dette er hensyn som taler for størst mulig grad av offentlighet og åpenhet og partene synes å være inneforstått med at dette er utgangspunktet.

Med de vilkårene som er inntatt i tillatelsen, er det ikke grunn for å tro at opptak vil få en forstyrrende eller uheldig virkning for den praktiske gjennomføring og saksbehandling i retten. Hovedforhandlingen vil dessuten uansett bli overført direkte til lokaler i Oslo tinghus og tinghuset i Skien.

Det foreligger risiko for at tiltaltes forklaring vil bli preget av at det gjøres opptak. Dette kan tenkes å virke forstyrrende for avviklingen av saken ved at det egentlige tema – om vilkårene for prøveløslatelse foreligger – kommer i bakgrunnen. Retten vil ha mulighet for å gripe inn ved prosessuelle virkemidler, herunder stanse opptak, dersom dette blir et problem.

I forskriften § 3, 2. ledd fremgår at opptak skal nektes dersom tiltalte er mindreårig eller dersom opptak vil medføre en urimelig belastning for tiltalte, hans nærmeste eller for andre berørte som deltar i saken. Tiltalte har gitt samtykke til opptak og de to øvrige alternativer er ikke aktuelle i denne saken.

Statsadvokaten har vist til at det ikke ble gitt tillatelse til opptak av tiltaltes forklaring under straffesaken i 2012. Videre at det ikke ble gitt tillatelse til opptak av forklaringen hans under en sivil tvist med staten i 2016. Dette er saker som ikke er sammenlignbare med det som står til behandling nå.

I straffesaken fra 2012 var det åpenbart at hensynet til de fornærmede, som deltok i saken, sto i fokus. I den sivile tvisten mot staten i 2016, var det reglene i domstoloven § 133 som var styrende for lagmannsrettens beslutning om å nekte opptak. Av lagmannsrettens beslutning 08.12.2006 fremgår at det bl.a. var risiko for ikke å få fullstendige vitneforklaringer som begrunnet resultatet. Slik risiko synes ikke å foreligge i denne saken.

Statsadvokaten har pekt på at Fjotolf Hansen soner under høyt sikkerhetsnivå med begrensninger på kommunikasjon fra fengselet og at dette ikke kan ivaretas ved filmopptak av hans forklaring. Uten at det fremgår direkte, synes det som at denne innvendingen gjelder at tiltalte ikke skal få anledning til å fremføre et politisk budskap. Retten skal ikke være et kontrollorgan for politiske og/eller andre holdninger. Men innholdet i forklaringene skal være relevant for de rettslige vurderinger som står til behandling i spørsmålet om prøveløslatelse.

Retten har for øvrig ikke innsyn i hvilke soningsforhold som gjelder for tiltalte, men forutsetter at dette om nødvendig blir redegjort for under hovedforhandlingen.

Telemark tingrett

Dag Bjørvik
sorenskriver